

Vzdelávacia oblasť: ČLOVEK A PRÍRODA

ČLOVEK A PRÍRODA

Stupeň vzdelania: Primárne vzdelávanie

Cyklus: 1. cyklus

Ročník: 1. ročník

Forma štúdia: denná

Vyučovacia jazyk: slovenský

Počet hodín za týždeň/školský rok: 1 hodina týždenne / 33 hodín ročne

UČEBNÉ ZDROJE:

Učebnice:

⇒ Človek a príroda, pracovná učebnica pre 1. cyklus; Dobišová, Kováčiková; vydavateľstvo Aitec 1. vydanie 2025; ISBN 978-80-8146-336-5

Iné zdroje:

- ⇒ Štátny vzdelávací program pre základné vzdelávanie (2023) v znení Dodatku č. 5.
- ⇒ Vzdelávací štandard vzdelávacej oblasti Človek a príroda pre 1. cyklus a oficiálny prevodník zmien Dodatku č. 5.
- ⇒ Učebnice, pracovné listy, detské encyklopédie, prírodniny, jednoduché meradlá, lupy, modely a bezpečné pomôcky primerané veku.
- ⇒ Okolie školy a miestne životné prostredie; digitálne zdroje vybrané a overené učiteľom.

CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACEJ OBLASTI

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda rozvíja prírodovednú gramotnosť prostredníctvom priameho pozorovania, jednoduchého skúmania, práce s údajmi a vysvetľovania javov. Žiak sa učí klásť otázky, formulovať predpoklad, bezpečne postupovať, zaznamenať výsledok a vytvoriť záver opretý o zistenia. Obsah je spracovaný iba pre 1. ročník; cyklové štandardy sú rozvrhnuté primerane veku a podmienkam školy.

SÚLAD S DODATKOM Č. 5 K ŠVP

Učebné osnovy vychádzajú zo ŠVP pre základné vzdelávanie (2023) v znení Dodatku č. 5. Podľa oficiálneho prevodníka sú do osnovy 1. cyklu doplnené dve zmeny, ktoré majú priamy vplyv na učebné osnovy:

- žiak sa na podnet učiteľa angažuje v riešení lokálnych problémov životného prostredia a v ochrane prírody;
- v komponente Zem je doplnené, že vzduch vyplňa aj zdanlivo prázdne priestory a vzduch s dostatočným množstvom kyslíka je podmienkou života človeka.

Ostatné úpravy Dodatku č. 5 spresňujú cyklové formulácie a podľa prevodníka nevyžadujú zmenu učebných osnov. V dokumente sú napriek tomu veku primerane posilnené vedecké postupy, metakognícia, charakter a bezpečná digitálna gramotnosť: digitálny alebo AI výstup môže učiteľ použiť iba ako podnet, ktorý žiak porovná s pozorovaním a overeným zdrojom; nenahrádza vlastné skúmanie.

CIELE VZDELÁVANIA V 1. ROČNÍKU

- ⇒ pozorovať prírodné objekty a javy a presne opísať, čo si žiak všimol;
- ⇒ s pomocou učiteľa formulovať výskumnú otázku a predpoklad zdôvodnený skúsenosťou;
- ⇒ postupovať podľa jednoduchého návodu, porovnať výsledky a zaznamenať ich obrázkom, symbolom alebo tabuľkou;

- ⇒ sformulovať odpoveď na výskumnú otázku s odvolaním sa na získané údaje;
- ⇒ spolupracovať, rešpektovať odlišné uvažovanie, bezpečne zaobchádzať s pomôckami a živými organizmami;
- ⇒ hodnotiť vlastnú prácu jednoduchou škálou a pomenovať, čo sa podarilo a čo treba zlepšiť;
- ⇒ prejavovať rešpekt k prírode a zapojiť sa do primeranej lokálnej environmentálnej činnosti.

KOMPONENTY A UČEBNÝ OBSAH

KOMPONENT: LÁTKY	
OBSAHOVÝ ŠTANDARD	• Vlastnosti objektov: Všetky objekty zaberajú priestor a majú hmotnosť. • Plávanie a potápanie: To, či predmet pláva alebo sa potopí, závisí najmä od materiálu; výsledok ovplyvňuje aj jeho tvar, hmotnosť a objem. • Rozpúšťanie: Nie všetky látky sa vo vode rozpúšťajú; topenie a rozpúšťanie sú odlišné deje.
VÝKONOVÝ ŠTANDARD	• Porovnať hmotnosť predmetov jednoduchým vyvažovaním a slovami ľahší – ťažší. • Formulovať predpoklad, či predmet bude plávať, a overiť ho pokusom. • Pozorovať rozpúšťanie bežných bezpečných látok vo vode, zaznamenať výsledok symbolom a sformulovať záver podľa údajov.
UČEBNÉ ČINNOSTI A AKTIVITY	• Triedenie predmetov podľa materiálu; porovnávanie hmotnosti v rukách a na jednoduchých váhach. • Pokus „Pláva alebo sa potopí?“ s drevom, plastom, kovom, korkom a plastelínou; zmena tvaru plastelíny. • Rozpúšťanie soli, cukru, piesku a oleja vo vode; obrázková tabuľka predpoklad – výsledok – záver.
ROZVÍJANÉ GRAMOTNOSTI	• Prírodovedná a bádateľská – predpoklad, pozorovanie, dôkaz a záver. • Matematická a dátová – porovnávanie, triedenie a jednoduchá tabuľka. • Jazyková a vizuálna – presný opis vlastnosti a obrázkový záznam. • Metakognícia a charakter – kontrola predpokladu, presnosť, trpezlivosť a bezpečnosť.
MEDZIPREDMETOVÉ PREPOJENIA	• Matematika – porovnávanie, triedenie a tabuľky. • Slovenský jazyk a literatúra – pomenovanie materiálov, opis pokusu a záver. • Človek a svet práce – materiály a bezpečná manipulácia. • Výtvarná výchova – modelovanie a zmena tvaru plastelíny.
KOMPONENT: INTERAKCIE	
OBSAHOVÝ ŠTANDARD	• Svetlo a tieň: Rôzne materiály prepúšťajú rozličné množstvo svetla. Nepriehľadný predmet vytvára tieň; priesvitný alebo farebný materiál môže vytvoriť svetlejší či farebný tieň. • Poloha tieňa: Dĺžka a smer tieňa závisia od vzájomnej polohy zdroja svetla, predmetu a plochy. • Vzťahy v prírode: Prvky živej a neživej prírody sa navzájom ovplyvňujú.
VÝKONOVÝ ŠTANDARD	• Roztriediť materiály podľa priepustnosti svetla a svoje rozhodnutie overiť. • Vytvoriť tieň a opísať jeho zmenu pri premiestnení zdroja alebo predmetu. • Pozorovať tieň počas dňa a spojiť jeho zmenu so zdanlivým pohybom Slnka. • Uviesť jednoduchý príklad vzájomného pôsobenia rastliny, živočicha, vody,

	pôdy alebo svetla.
UČEBNÉ ČINNOSTI A AKTIVITY	• Svetelná baterka a skúšanie papiera, fólie, látky, skla a kartónu. • Tieňové divadlo; meranie dĺžky tieňa neštandardnou jednotkou. • Obkreslenie tieňa tyčky ráno a napoludnie; porovnanie záznamov. • Obrázkové reťazce „kto/čo koho potrebuje“ v školskej záhrade.
ROZVÍJANÉ GRAMOTNOSTI	• Prírodovedná a bádateľská – skúmanie vzťahu príčiny a následku. • Matematická – porovnávanie dĺžky a polohy. • Vizuálna a umelecká – svetlo, silueta a tieň. • Sociálna a metakognitívna – spoločné plánovanie, vysvetlenie zmeny a rešpekt k inému predpokladu.
MEDZIPREDMETOVÉ PREPOJENIA	• Matematika – poloha, smer a neštandardné meranie. • Výtvarná výchova – tieňová kresba a farebná fólia. • Slovenský jazyk a literatúra – opis pozorovania. • Človek a spoločnosť – orientácia v čase dňa.

KOMPONENT: ENERGIA	
OBSAHOVÝ ŠTANDARD	• Teploto a teplota: Ohrievanie a ochladzovanie pozorujeme v každodennom živote. Predmet teplejší než okolie môže odovzdávať teplo; dodaním tepla sa jeho teplota môže zvýšiť. • Bezpečnosť: Pocit tepla môže byť nepresný; pri skúmaní používame bezpečné, primerané porovnanie a podľa pokynu učiteľa teplomer.
VÝKONOVÝ ŠTANDARD	• Rozpoznať bežné zdroje tepla vo svojom okolí. • Porovnať stav predmetu pred ohrievaním a po ňom a zmenu slovne alebo symbolom zaznamenať. • Dodržať bezpečnostné pravidlá pri práci s teplou a studenou vodou.
UČEBNÉ ČINNOSTI A AKTIVITY	• Hľadanie zdrojov tepla v triede a doma na obrázkoch. • Pozorovanie ohrievania vody slnečným žiarením alebo rukami; záznam pred – po. • Triedenie situácií na bezpečné a nebezpečné; modelové privolanie dospelého.
ROZVÍJANÉ GRAMOTNOSTI	• Prírodovedná a zdravotná – teplo, ochrana zdravia a bezpečnosť. • Matematická a dátová – porovnanie pred – po, jednoduchá stupnica. • Metakognícia a charakter – opatrnosť, zodpovednosť a uvedomenie hraníc vlastného pocitu.
MEDZIPREDMETOVÉ PREPOJENIA	• Matematika – porovnávanie a stupnica. • Telesná a športová výchova – zahriatie tela pri pohybe. • Človek a spoločnosť – bezpečné správanie doma a v škole. • Slovenský jazyk a literatúra – formulovanie pravidla.

KOMPONENT: ZEM	
OBSAHOVÝ ŠTANDARD	• Pôda: Pôda obsahuje živé a neživé zložky aj časti pochádzajúce z odumretých organizmov. • Voda: Voda sa v prírode vyskytuje ako kvapalina, ľad a vodná para; je nevyhnutná pre život.

	• Vzduch – doplnenie Dodatku č. 5: Vzduch je plyn, ktorý vyplňa aj priestory, ktoré sa zdajú byť prázdne. Prítomnosť vzduchu s dostatočným množstvom kyslíka je podmienkou života človeka.
VÝKONOVÝ ŠTANDARD	• Preskúmať vzorku pôdy a rozlíšiť živé, neživé a odumreté zložky. • Uviesť príklady výskytu vody a vysvetliť jej význam pre živé organizmy. • Jednoduchým pokusom preukázať prítomnosť vzduchu aj v zdanlivo prázdnom priestore. • Správať sa šetrne k vode, pôde a ovzdušiu.
UČEBNÉ ČINNOSTI A AKTIVITY	• Pozorovanie pôdy lupou; triedenie kamienkov, korieňkov, listov a drobných organizmov bez ubližovania. • Obrázkový kolobeh vody na prípravnej úrovni; hľadanie vody v rastline a pôde. • Pokus s obráteným pohárom a papierom alebo bublinami z ponoreného pohára. • Triedna výzva šetrenia vodou a čistoty okolia.
ROZVÍJANÉ GRAMOTNOSTI	• Prírodovedná, environmentálna a bádateľská – pôda, voda, vzduch a život. • Zdravotná – význam čistého vzduchu a vody. • Dátová a vizuálna – triedenie vzorky a obrázkový záznam. • Charakter – úcta k živým organizmom, šetrnosť a zodpovednosť.
MEDZIPREDMETOVÉ PREPOJENIA	• Človek a spoločnosť – ochrana miestneho prostredia. • Matematika – triedenie a počítanie zložiek vzorky. • Výtvarná výchova – kresba pôdneho profilu a vody v prírode. • Slovenský jazyk a literatúra – slovná zásoba a opis nálezu.

KOMPONENT: VESMÍR	
OBSAHOVÝ ŠTANDARD	• Slnko a hviezdy: Slnko je hviezda a je k Zemi najbližšie; ďalšie hviezdy pozorujeme najmä v noci. • Zdanlivý pohyb Slnka: Slnko sa počas dňa javí, že sa pohybuje približne od východu na západ; s jeho polohou súvisí zmena tieňov.
VÝKONOVÝ ŠTANDARD	• Rozlíšiť Slnko od iných hviezd podľa blízkosti a pozorovateľnosti. • Pozorovať alebo modelovať zdanlivý pohyb Slnka a usporiadať záznamy ráno – poľudnie – večer. • Dodržiavať pravidlo, že sa do Slnka priamo nepozerať.
UČEBNÉ ČINNOSTI A AKTIVITY	• Bezpečné pozorovanie polohy Slnka podľa svetla a tieňa, nie priamym pohľadom. • Model s lampou a glóbusom/loptou; obrázkový denník oblohy. • Usporiadanie kartičiek denná – nočná obloha.
ROZVÍJANÉ GRAMOTNOSTI	• Prírodovedná a priestorová – orientácia na oblohe a modelovanie. • Časová a dátová – postupnosť dňa a porovnanie záznamov. • Zdravotná a charakterová – bezpečnosť, zvedavosť a disciplína pri pozorovaní.
MEDZIPREDMETOVÉ PREPOJENIA	• Človek a spoločnosť – časti dňa a orientácia. • Matematika – postupnosť a priestorové vzťahy. • Výtvarná výchova – denná a nočná obloha.

	• Slovenský jazyk a literatúra – rozprávanie podľa obrázkovej postupnosti.
--	--

KOMPONENT: ORGANIZMUS	
OBSAHOVÝ ŠTANDARD	• Zmysly človeka: Človek získava informácie zrakom, sluchom, hmatom, čuchom a chuťou; zmyslové orgány chránime. • Rastliny: Základnými časťami rastliny sú koreň, stonka, list, kvet a plod so semenami. Ovocie a zelenina pochádzajú z rôznych častí rastlín. • Zdravie: Poznatky o vlastnom tele pomáhajú starať sa o zdravie.
VÝKONOVÝ ŠTANDARD	• Priradiť zmysel k zmyslovému orgánu a uviesť jeho význam. • Pomenovať základné časti rastliny na skutočnej rastline alebo obrázku. • Určiť, z ktorej časti rastliny pochádza vybraný druh ovocia alebo zeleniny. • Uplatniť jednoduché pravidlá ochrany zmyslov a zdravia.
UČEBNÉ ČINNOSTI A AKTIVITY	• Zmyslové stanovišťa s bezpečnými predmetmi; opis bez prezradenia predmetu. • Pozorovanie celej rastliny lupou, skladanie modelu a pestovanie semena. • Triedenie mrkvy, šalátu, paradajky, jablka a hrachu podľa časti rastliny. • Tvorba plagátu „Ako chránim svoje zmysly“.
ROZVÍJANÉ GRAMOTNOSTI	• Prírodovedná a zdravotná – stavba rastliny, zmysly a starostlivosť o telo. • Jazyková – presný zmyslový opis a pomenovanie častí. • Potravinová – pôvod ovocia a zeleniny. • Metakognícia a charakter – vnímanie vlastného tela, sebaovládanie a ohľaduplnosť.
MEDZIPREDMETOVÉ PREPOJENIA	• Slovenský jazyk a literatúra – opis predmetu a rastliny. • Telesná a športová výchova – telo, pohyb a ochrana zdravia. • Výtvarná výchova – kresba a model rastliny. • Človek a svet práce – pestovanie a starostlivosť o rastlinu.

KOMPONENT: EKOSYSTÉM	
OBSAHOVÝ ŠTANDARD	• Význam rastlín: Rastliny produkujú kyslík potrebný pre človeka a sú dôležitou súčasťou prostredia. • Vzťahy: Živé organizmy potrebujú vhodné podmienky a navzájom sa ovplyvňujú; človek môže prostrediu pomáhať alebo škodiť.
VÝKONOVÝ ŠTANDARD	• Vysvetliť na jednoduchom príklade význam rastlín pre človeka a živočíchy. • Pozorovať vybrané miesto v okolí školy a pomenovať jeho živé a neživé zložky. • Na podnet učiteľa sa zapojiť do riešenia jednoduchého lokálneho problému životného prostredia – doplnenie Dodatku č. 5.
UČEBNÉ ČINNOSTI A AKTIVITY	• Pozorovacia vychádzka a obrázková mapa „čo tu žije a čo potrebuje“. • Starostlivosť o triednu rastlinu; porovnanie rastliny pri vhodných a nevhodných podmienkach bez poškodzovania. • Triedna environmentálna akcia: zber odpadu, úprava okolia, šetrenie vody alebo výsadba podľa možností školy.
ROZVÍJANÉ	• Environmentálna a občianska – vzťahy v prostredí a lokálne konanie.

GRAMOTNOSTI	• Prírodovedná – životné podmienky a význam rastlín. • Sociálna – dohoda, rozdelenie úloh a spolupráca. • Charakter – rešpekt k prírode, starostlivosť, iniciatíva a zodpovednosť.
MEDZIPREDMETOVÉ PREPOJENIA	• Človek a spoločnosť – obec, spoločné dobro a pravidlá. • Človek a svet práce – pestovanie a úprava okolia. • Matematika – počítanie a jednoduché zaznamenanie nálezov. • Slovenský jazyk a literatúra – plagát alebo ústna výzva na ochranu prírody.

KOMPONENT: DEDIČNOSŤ A PREMENLIVOSŤ	
OBSAHOVÝ ŠTANDARD	• Podobnosť a odlišnosť: Mláďatá sa viac podobajú na svojich rodičov než na iné jedince toho istého druhu; podobnosť súvisí s dedičnosťou. Jedince toho istého druhu sa zároveň v niektorých znakoch odlišujú. • Rozmanitosť ľudí: Ľudia majú spoločné aj odlišné pozorovateľné znaky; rozmanitosť prijímame s rešpektom a bez hodnotenia.
VÝKONOVÝ ŠTANDARD	• Porovnať mláďa a dospelého jedinca a pomenovať podobné i odlišné znaky. • Triediť obrázky rodičov a mláďat podľa pozorovateľných znakov. • Uviesť prirodzené podobnosti a odlišnosti medzi ľuďmi rešpektujúcim spôsobom.
UČEBNÉ ČINNOSTI A AKTIVITY	• Párovanie obrázkov zvieracieho rodiča a mláďaťa; zdôvodnenie výberu. • Pozorovanie listov, semien alebo ulít rovnakého druhu a hľadanie rozdielov. • Kruh jedinečnosti: čo máme spoločné a v čom sme odlišní; bez citlivého hodnotenia vzhľadu.
ROZVÍJANÉ GRAMOTNOSTI	• Prírodovedná – podobnosť, dedičnosť a premenlivosť na pozorovateľnej úrovni. • Sociálna a emocionálna – prijatie rozmanitosti a empatia. • Jazyková a dátová – porovnávanie, triedenie a zdôvodnenie. • Charakter – úcta, spravodlivosť a odmietanie zosmiešňovania.
MEDZIPREDMETOVÉ PREPOJENIA	• Slovenský jazyk a literatúra – opis a porovnávanie. • Matematika – triedenie podľa znakov. • Výtvarná výchova – kresba zvieracej rodiny. • Etická/náboženská výchova – jedinečnosť, dôstojnosť a rešpekt.

KOMPONENT: EVOLÚCIA	
OBSAHOVÝ ŠTANDARD	• Zaradenie v 1. ročníku: ŠVP pre 1. ročník v predloženom školskom rozpracovaní neurčuje samostatný obsahový štandard komponentu Evolúcia. Vytvárajú sa iba veku primerané predpoklady pozorovaním rozmanitosti, podobností a odlišností organizmov; nejde o pridanie nového záväzného učiva.
VÝKONOVÝ ŠTANDARD	• Pozorovať a pomenovať spoločné a rozdielne vonkajšie znaky vybraných organizmov. • Triediť organizmy podľa jedného jasného pozorovateľného znaku a vysvetliť pravidlo triedenia.
UČEBNÉ	• Triedenie obrázkov rastlín a živočíchov podľa prostredia, pohybu alebo

ČINNOSTI A AKTIVITY	pokryvu tela. • Hra „Nájdí podobnosť a rozdiel“; zmena pravidla triedenia a reflexia výsledku.
ROZVÍJANÉ GRAMOTNOSTI	• Prírodovedná a dátová – pozorovanie rozmanitosti a kategorizovanie. • Jazyková – pomenovanie znaku a zdôvodnenie. • Metakognícia a charakter – pružnosť pri zmene pravidla, zvedavosť a rešpekt k životu.
MEDZIPREDMETOVÉ PREPOJENIA	• Matematika – množiny a triedenie. • Slovenský jazyk a literatúra – porovnávanie a vysvetľovanie. • Výtvarná výchova – zachytenie znakov organizmu.

METÓDY, FORMY A HODNOTENIE

Uprednostňuje sa zážitkové a bádateľské učenie, pozorovanie v triede a vonku, bezpečný jednoduchý pokus, manipulácia, rozhovor, skupinová práca, modelovanie, obrázkový záznam a environmentálna činnosť. Hodnotenie je priebežné a formatívne: pozorovanie práce, rozhovor, praktická úloha, žiacke portfólio, obrázkový záznam, sebahodnotiaci škála a slovná spätná väzba. Hodnotí sa najmä pokrok, bezpečný postup, práca s dôkazom, spolupráca a schopnosť vysvetliť vlastné zistenie.

Očakávané výstupy žiaka 1. ročníka

Žiak na konci 1. ročníka podľa svojich možností vie:

- pozorovať prírodné javy a objekty, všimnúť si ich podstatné znaky a opísať ich jednoduchými vetami;
- rozlíšiť živé a neživé súčasti prírody a uviesť príklady zo svojho okolia;
- pomenovať základné časti tela rastlín a živočíchov a opísať vybrané prejavy života;
- rozpoznať bežné rastliny a živočíchy v miestnom prostredí a správať sa k nim ohľaduplne;
- pozorovať zmeny počasia a ročných období a prepájať ich so zmenami v prírode a v živote človeka;
- rozlíšiť základné vlastnosti vybraných materiálov a predmetov pomocou zmyslov a jednoduchej skúšky;
- položiť jednoduchú bádateľskú otázku, vysloviť predpoklad a podľa pokynu vykonať bezpečné pozorovanie alebo pokus;
- zaznamenať výsledok pozorovania kresbou, značkou, slovom alebo jednoduchou tabuľkou a povedať, čo zistil/zistila;
- uplatňovať zásady ochrany zdravia, bezpečnosti a prírody v bežných situáciách;

Formatívne hodnotenie v predmete

- pozorovanie bádateľskej činnosti, zvedavosti, bezpečného postupu a schopnosti opísať zistenie.
- otázky pred pozorovaním a po ňom, kreslený alebo slovný záznam, krátky bádateľský denník.
- spätná väzba k presnosti pozorovania, používaniu pojmov, spolupráci a ochrane prírody.
- triedenie prírodnín, modelovanie, praktický pokus, vychádzka a rozhovor nad výsledkom.
- sebahodnotenie: čo som si všimol/všimla, čo som zistil/zistila a na čo sa ešte chcem opýtať.

Priebežné hodnotenie žiakov

- Po dohode s pedagogickými zamestnancami sa v 1. ročníku v každom predmete okrem slovného formatívneho a sumatívneho hodnotenia budú používať tieto motivačné a hodnotiace pečiatky:

Obr. č. 1

Motív č.1 Motív č.2 Motív č.3 Motív č.4 Motív č.5

Motív č.6 Motív č.7 Motív č.8 Motív č.9 Motív č.10

Sumatívne hodnotenie v predmete

Hodnotenie po tematickom celku vychádza z praktickej alebo obrázkovej úlohy, rozhovoru, jednoduchého pracovného listu, pozorovania či výstupu z bádateľskej činnosti. Posudzuje sa porozumenie základným prírodným súvislostiam, primerané používanie pojmov, bezpečný postup a schopnosť oznámiť zistenie.

PERCENTUÁLNA STUPNICA SUMATÍVNEHO HODNOTENIA PÍSOMNÝCH PRÁC (štvrťročné, polročné, trištvrtročné, záverečné-výstupné)

Človek a príroda	100% - 90%	😊	A	vynikajúca úroveň
	89% - 75%	🙂	B	veľmi dobrá úroveň
	74% - 50%	😐	C	dobrá úroveň
	49% - 25%	😞	D	čiastočne dosiahnutá úroveň
	24% - 0%	😡	E	zatiaľ nedosiahnutá úroveň

Súhrnné hodnotenie v predmete

Súhrnné hodnotenie vyjadruje schopnosť žiaka pozorovať prírodu, klásť otázky, uskutočniť jednoduché skúmanie, zaznamenať zistenia a správať sa bezpečne a ohľaduplne k prírode. Zohľadňuje aktivitu, samostatnosť aj pokrok v prírodovednom myslení.

Predmet Človek a príroda sa v 1. ročníku na vysvedčení hodnotí slovným hodnotením.